

זעם ספונטאני מאורגן

בשבוע שעבר נסעתי על חשבוני לירושלים, כדי להביע ברחבת הכותל את הזדהותי עם תביעתם של יהודי רוסיה לעזוב את ברית המועצות. חזרתי מההפגנה הזו בלב חצוי ורגשות מעורבים. משהו מפריע לי עד היום בכל הפגנות הזעם הספונטאניות המאורגנות ברחבי הארץ.

המטרה העיקרית של ההפגנות האלה היא, שוב, וכל מי שמתקומם נגד מעשי עוול ופגיעה בזכויות האדם ביוון, פולניה, ספרד, ציכיה ומדינת ישראל, חייב להפגין גם את תמיכתו בזכותו האלמנטרית של יהודי, אורח ברית המועצות, לבחור לעצמו את הארץ בה הוא רוצה לחיות. על כך נדמה לי אין ויכוח.

מה בכל זאת הפריע לי?

הפגנות הזעם הספונטאני והמאורגן משירות טעם רע בפה. הן מזכירות יותר מדי את הפגנות הזעם שהמוני העמלים עורכים במוסקבה לעיתים מזומנות, בהשית ראתה ותמיכתה של הממשלה.

אייאפשר שלא להטיל ספק במידת הכנות של הפגנות הזעם וההזדהות האלה. במשך ימים רבים נתון הקהל לשטיפת התעוררות בכל אמצעי הקומוניקציה. הרדיו והטלוויזיה מודיעים על מועדי ההפגנות הספונטאניות, אישיצבור, שרים, משוררים ומנהיגים קוראים לציבור להצטרף להפגנות, ולהביע את הזדהותו. תלמידים משוחררים משיעורים

כדי להשתתף בהפגנות, פועלים מוסעים ממקומות העבודה לרחבת הכותל — הן מנגנון האדרי של אירגון דעת-קהל עובד במלוא הקיטור. המפגיל צדקה, לדעתי, כאשר סירבה לי הקציב 5000 ליי להסעת מפגינים. המיני מום שנדרש מאותה המודעוץ בכנות ממצביע על יהודי ברית המועצות, הוא לשלם, לפחות, את הוצאות הדרך שלו למקום ההפגנה.

עמדתו ברחבת הכותל בהרגשה בלתי נעימה שאני כלי-משחק בידי הממשלה, היא אומרת לי מתי להזדעק ומתי להבליג על זעמי. למה לא עודדה הממשלה הפגנות כאלה במשך עשרים שנה? האם מצב היהודים ברוסיה היה משביע רצון עד כה? למה לא תמכה הממשלה בשביתת-הרעב של יאשה קאקוב? למה לא שמענו עד כה את מחאה של ראש-הממשלה שלנו על הגבלת חופש-התנועה של יהודי ברית המועצות. עכשיו, פתאום, כשהתנאים הפוליטיים נוחים לנו להציק לברית המועצות, מותחת הממשלה את קפיצי האזרחים ומשלת את הצעצועים שלה להפגין זעם מכני, ולהשמיע את הקריאות המוקלטות של "שלה את עמי".

אני רוצה להדגיש שוב: אינני מתנגד להפגנות האלה. אני חושב שכל אדם הרודף צדק חייב להפגין תמיד ובכל מקום נגד מעשי עוול המתרחשים לעיניו. הוא חייב לעשות זאת גם כאשר הדבר אינו תואם ומשרת את האינטרסים של ממשלתו. הוא חייב להיות מודרך על-ידי מצפנו, ולא על-ידי מארגני ההסעות והמארגנים הספונטניים. נקודה שניה, שהפריעה לי, היא הכוונת הזעם נגד המשפט בלנינגראד. אין כל הוראה שהמשפט הוא מבוים, כדברי מפעילי הזעם. לא מן הנמנע שיהודים ניסו לחטוף מטוס כדי להימלט בו מרוסיה. זה מתקבל

על הדעת. נסיון זה חייב היה לשמש בידינו הוכחה מוחצת לטענתנו. הממשלה חייבת היתה לומר לעולם כולו: טענתה של ממשלת ברית המועצות שאין אנטישמיות ברוסיה, שמצב היהודים בה טוב, ושכל יהודי די הרוצה לעזוב את רוסיה יכול לעשות זאת בכל עת — היא שקר. מצבם של היהודים ברוסיה הוא כה קשה — חייבת היתה הממשלה שלנו לומר — עד שהם נאלצים מתוך יאוש לעבור על החוק

ולבצע מעשה פלילי כחטיפת מטוס, כדי להימלט מהגיהינום.

ממשלת ישראל, יותר מכל ממשלה אחרת בעולם, חייבת להיזהר מאד מלרמוז שבתיאום מסויימים היא מצדיקה חטיפת מטוסים. אם יהודי לינינגראד ניסו באמת לחטוף מטוס, הם ביצעו מעשה פלילי, וברית המועצות רשאית להעמידם לדין ולהענישם לפי החוק הסובייטי. התביעה להקל בעונשם מטשטשת את הבעיה. אם, במקום גוררי דין מוות וענשי מאסר של 14 שנה, היה מסתפק בית-המשפט בהטלת ענשי מאסר של שלוש שנים בלבד, האם היינו משפטים את ידיו בהנאה? המשפט הוא סימפטום לגנע ממאיר, והמלחמה שלנו חייבת להיות מכוונת לשרשי הנגע, ולא לסימפטומים החיצוניים.

את מערכת ההסברה שלנו בעניין משפט לינינגראד ניתן להמשיך לטענת סניגור התיאום: שולחי המראש בגניבה, נטל את מה שנגזל ממנו. חוץ מזה המשפט מבוים, הקטגוריה טרם הצליחה להוכיח שולחיה באמת גנב והשכי לעצמו את הגזילה וגם אם הנאשם מודה באשמה המיוחסת לו, אני טוען שהודאה זו נגבתה ממנו תחת לחץ, איומים, עינויים וביגוד לרצונו. בנסיבות אלה אני מבקש מבית-המשפט שיקל בעונשו של הנאשם במידה והוא ימצא אשם.

אזרחי המדינה, יהדות העולם, מדינות ואירגונים שותפים צדק, נתבקשו על-ידי הממשלה שלנו למחות בעת ובעונה אחת נגד משפט הראווה המבויימים, נגד חומרת העונש, נגד האנטישמיות בברית המועצות, נגד הפגיעה בזכויות האדם ונגד השמדתם הרוחנית והפיזית של היהודים ברוסיה.

צריך להחליט, רבותי. קודם כל תחליט הממשלה נגד מה היא רוצה שנפגין. זה יקל עליה את מלאכת מתיחת הקפיצים ושיחזור הצעצועים שלה בככר ההפגנות.

מנגינה מוכרת

מר אברהם זילברברג, חבר הכנסת מטעם המעורר, סיפר בשעת הדיון על מצבם של יהודי ברית המועצות, על אשה שסיפרה לו כי הוריו הוסגרו לבלולשת הסובייטית תמורת סוכר.

הגדרה עולמית

הוגידעות ומדינאים רבים שברו לעצמם את הראש על הגדרת המונח דמוקרטיה. לי לתרום את חלקי על-ידי ציטוט הגדרתו של הכתב האמריקאי פול גייקובס. "הדמוקרטיה היא אמר, 'דומה ליחסים. כשזה טוב — זה יוצא מן הכלל טוב. וכשזה רע — כך די טוב'."

בעד פופ נגד פולקלור

מר בן-עמי פיינגולד, המופקד מטעם "די עות אחרונות" על ביקורת הרדיו והטלוויזיה, יצא לפני שבוע בהתקפה האיסטרית על מוסיקת-הפופ המושמעת בגלי צה"ל. הוא האזין ל-128 פיזמונים, בתוכניות הרדיו שונות למוסיקה קלה, והודעוץ כאשר התייביר לו ש-70 מתוכם הם לועזיים, מהם 66 באנגלית, וכולם (כל ה-66, כלומר 50% מכלל הפיזמונים בסקר שלו) הם בסגנון ה"פופ" וה"קצב".

(א) זה יפה מאד שגלי צה"ל משמיע בתוכניותיו כלי-כך הרבה פיזמונים עבריים. (50% לפי הסקר של מר פיינגולד). יחס זה אינו משקף, לדעתי, את מידת ההתעניינות שאנשים האוהבים "פופ" ו"קצב" מגלים בפיומן העברי. בסקר פרטי שערכתי בספריות התקליטים של בנות 18-20 (האזנתי בכל אחת מהן) נמצא כי 70% מהנשים מעדיפות מוסיקה עברית. בסקר פרטי שערכתי בבתים של נשים בגיל 18-20 (האזנתי בכל אחת מהן) נמצא כי 70% מעדיפות מוסיקה עברית. בסקר פרטי שערכתי בבתים של נשים בגיל 18-20 (האזנתי בכל אחת מהן) נמצא כי 70% מעדיפות מוסיקה עברית.

(ב) אני חושב שבגלי צה"ל קיימת מדיניות של העדפת "הפופ" ו"הקצב" ואני אישית תומך בהחלט במדיניות זו. שירי "הפופ" וה"קצב" משמשים היום שפה בינלאומית, המאחדת את צעירי העולם כולו. אפילו בברית-המערב עצות מאזינים הצעירים לשירי פסטיבל ורד סטוק, בהעברים תקליטי-מחחרת מיד ליד. אנחנו חלק מתרבות המערב, ונתונים יום-יום להשפעותיה באמצעות הקולנוע, הטלוויזיה, הספרות והמוסיקה. (למה לא יעצו מר פיינגולד סקר על מספר הסרטים האנגליים-אמריקאים המוצגים בבתי-הקולנוע ובטלוויזיה שלנו?) זה המצב, ואין כל אפס שרות לשנות אותו, גם אם משרד-החינוך ורשות השידור יחליטו להפגין את המאזינים אך ורק בפיומונים עבריים. מוסיקה ככלל אמנות אחרת, אינה זקוקה לחיות כנגד סה ללבנו של המאזין, גם עם מר פיינגולד היה מאושר לו מונה על אישור וינות אלה. שירי פולקלור של עדות ועמים הם גורם מפרדי בין אנשים. (כמה מחובבי המוסיקה שלנו מאזינים למוסיקה ערבית, וכמה מבין הנוער הערבי מבכרים את פיומוני החקלאות שלנו על אוס-כולתום?) השטח האחד והיחיד שבו קיימת שפה משותפת היום בין נוער מבני כל העדות, בין צעירים יהודים וערבים, הוא מוסיקת "הפופ" וה"קצב".

המודעה הקטנה

עקרת הבית! אל תעמדי במצב בלתי נעים, כאשר תזכי בביקור אורחות מפתיע. הצטיידי עוד היום בוויבראטור רורבי, לכל צרה שלא תבוא. ויבראטור מתוצרת "סקסור"

"אתו ערב" קרא מר זילברברג שות. "ישבה משפחה סובייטית אצל בית, ושנתה תה עם הדם של אבא המשפט הזה מוכר לי מאיזו עלילה זה לא מזכיר לכם משהו?"

הנושא היחיד שעליו יכולים היום שמיניסטים עם ערכים מבני-גילם הוא ריהם של ליאונרד כהן, לאלו שאפריקן, טלס, האבנים המתגלגלות ואריק איינשטיין מבחינה זו תורם גלי צה"ל תרומה חשובה להגברת ההבנה והאחווה בין דים וערבים. מר פיינגולד יכול לעקף אפו כרצונו — זו עובדה שגם סקרנים גמתיים לא ישנו אותה.

(ג) אכנס רוזנבלום, כעורך תכנית, להשמיע כל פיומן המוצא חן בעיניו, לי לבקש את אישורו של מבקר "האחרונות". אכנס, שהוא אחד המומחים צעירים שלנו בשטח "הפופ", חייב למסור למאזיניו אינפורמציה על המר בשטח זה בחוק-לארץ. וזאת הוא עושה על-ידי השמעת להיטים, בדיוק כמו עיתונות מדחחית לנו על "בסט סלרים" עולם. נוסף לזה הוא חייב להשמיע זינוג את השירים האהובים עליהם, או עשויים לצמוח חן בעיניהם, ובשטח זה שדעתו מוסמכת יותר מדעתו של העברית מ"דיעות אחרונות".

טוען מר פיינגולד נגד השמעת שירי צרפתיים בבית מייק בראנט, שר המיסחרי השמעה תכופה לבין הופעתו האמן בישראל מקריי" כותב

פיינגולד, וקובעי: "זהו פירסומת ממד ראשונה, והמבין יבין". זו ממש חוצפה והשמצה גסה. האם פיינגולד מבקש לרמוז שעורכי התוכנית של גל"צ הם שותפים ברווחיו של בראנט? או שיצחק לבני משמש כאמיר של הזמר הזה?

עורך תוכנית מוסיקאלית חייב לחצמוד לחדשות, כמו עורך עיתון, וכאזמר פופולרי מבקר בארץ, אך טבעי להשמיע את שיריו. כל עורך תוכנית חייב להיות אקטואלי. גם עורך עיתון חייב סם מאמרים על רוקפלר או על פול לקראת ביקורם בארץ, ואיש לא יחשוד שיש לו חלק במניותיהם. יתכן שמר פיינגולד דן את גלי צה"ל כנוהג הפירסומת הקיים בעיתון שלו, וכמית האובייקטיביות העיתונאית שבה הוא ווח "דיעות אחרונות" על המאורעות אמן תיים, כגון "כנור דוד" או הופעת ספר ואלבומים שנכתבו ונערכו על-ידי כתב שלא לדבר על הביקורת האובייקטיבית המתפרסמת בעיתון על ספרים המופצ על-ידי. והמבין יבין גם אם תקוה זו בזכות על מר פיינגולד.

פלקס" הוא לא רק אלגנטי, יעיל ונעים להפעלה. ניתן לאחסנו במשך זמן בלתי מוגבל במקרר, כשהוא עטוף נייר אלומיניום הפשיירי לפני השימוש, והגישי חם למיט